

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inseerate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. decembra 1902.

Politični oddelek.

Balkan.

Minolo soboto je uradno glasilo ruske vlade priobčilo preznamenito izjavo. V obliki komunikeja je ruska vlada naznanila, da se je na spomlad bati ustaje v Macedoniji. Ruska vlada pa stoji na stališču, da se sedanje stanje na Balkanu, ki je sad mejnarodnih pogodb, ne sme siloma premeniti in zato naznanja ne samo Macedoncem, nego tudi Srbiji in Bolgariji, da morajo mirovati, ker le če vlada mir, bo mogla Turčija izvršiti administrativne reforme, ki jih je obljubila.

Skoro zajedno s to izjavo je prišlo tudi naznanilo, da obišče ruski minister zunanjih del grof Lambsdorff še ta mesec — Dunaj.

Važni sta ti naznanili, jako važni in jako daleko-sežnega pomena.

Rusija je že pred več leti sklenila dogovor z Avstrijo, da se na Balkanu ohrani status quo in vsa ta leta je pri vsaki priliki posvedočila svojo dobro voljo, držati se tega dogovora celo tedaj, če bi vsled tega trpel njen prestiž kot čuvarice slovanskih narodov. Da ima tudi sedaj to voljo, priča njena izjava. Take izjave ni pač nihče pričakoval od strani Rusije. Čita se nekako tako, kakor bi Rusija zaklicala Macedoncem, Bolgarski in Srbiji: marš pod mizo.

Ko bi bila Rusija prepričana, da njen opomin ne ostane brez uspeha, da se temu opominu pokore balkanski Slovani, potem bi pač grofa Lambsdorffa ne bilo treba, da potuje sedaj po zimi na Dunaj. Grof Lambsdorff je že dve leti minister zunanjih del, a ves ta čas ni čutil potrebe, da bi prišel na Dunaj, da bi bil napravil običajno vizito. Sedaj je prišel do spoznanja, da so balkanske razmere take, da mora

iti osebno na Dunaj, da se dogovori z avstrijsko vlado za vse slučaje.

In eventualnosti, ki se na Balkanu lahko zgodijo, so različne. Mogoče je in tudi verjetno je, da se Macedonci, Bolgari in Srbi pokore reskemu opominu ruske vlade in da ne pride do ustaje. V tem slučaju bi ruska vlada morala siliti na to, da Turčija izvede obljubljene reforme. Rusija bi izgubila ves ugled in ves upliv, če bi Turčije ne primorala, da uresniči omenjene reforme.

Teh reform pa Turčija ne uresniči, ne sedaj, ne kdaj prihodnjič. Reforme v Turčiji so popolnoma nemogoče. Naj turška vlada še tako slovesno obeta, kaj vse stori — njene obljube ostanejo vedno le na papirju. Tako je bilo še vedno in tudi sedaj ne bo drugače, ker Turčija svojih obljub ne more izpolniti tudi pri najboljši volji ne.

Mogoče je pa tudi, da se Macedonci ne bodo hoteli pokoriti ruskemu opominu. Saj čakajo že dolgo let na rusko pomoč, a vedno — zaman. Posamezni macedonski voditelji so že večkrat izrazili mnenje, da se mora Rusija prisiliti, storiti svojo naravno dolžnost in se zavzeti za Macedonce, prisiliti s tem, da se potom ustaje v Macedoniji ustvari možnost mejnarodnih komplikacij. S tem namenom so začeli tudi letos provzročati ustanke in brž so se pokazali na političnem obzorji nevarni oblaki. Če pride na spomlad do ustaje, bi se Bolgarska in Srbija ne mogli dolgo držati nevtralnó. Kri ni voda. Ves narod bi silil, da gresta državi na pomoč rodnim zatiranim bratom in mejnarodne komplikacije bi bile neizogibne.

Z ozirom na vse to je pač umevno, da pride ruski minister zunanjih del na Dunaj. Namen je, dogovoriti se z Avstrijo glede soglasnega postopanja na Balkanu, tako za slučaj, da se Macedonci ne pokore in vzlic ruskemu opominu uprizore na spomlad splošno ustajo, kakor tudi za slučaj, da Turčija ne

izvede obljubljenih reform, čeprav preneha vsled ruskega pritiska macedonska ustaja.

Kakšen bo uspeh Lambsdorffovega obiska na Dunaju, tega sedaj še nihče ne ve, niti prizadeti ne. Morda se ohrani status quo tudi še naprej — morda pa nam prinese Lambsdorffov obisk razvitje balkanskega vprašanja.

Politični pregled.

Notranji položaj se suče še vedno okoli češko-nemške sprave. Čehi so imeli te dni dolga posvetovanja glede odgovora, ki ga naj dajo na nemške zahteve. Njihov odgovor je sestavljen jako diplomatično. Kakor Nemci so imeli tudi Čehi pred očmi okolnost, da bodo morali še nekoliko odjenjati. V obče bi rekli, da najbrže tudi ta „spravna akcija“ ne rodi zaželenega uspeha. Sicer se bodo v kratkem vršila nekaka spravna pogajanja — sklical jih bo menda dr. Kathrein — a uspeha skoraj ne pričakujemo. Če bi se motili, če bi spravna akcija imela uspeh, potem bi Slovenci imeli to najbolj obžalovati, ker potem ostanemo prav gotovo na cedilu. Čez božične praznike bomo absolutistično vladani. Ker namreč parlament vsled češke obstrukcije ni mogel dovoliti budgetnega provizorija, si ga dovoli vlada sama s pomočjo § 14.

Novi člani gospodske zbornice. — Te dni je bilo imenovanih 26 novih članov gospodske zbornice. Mej imenovanimi ni nobenega Slovenca, dasi imamo dosti mož, ki imajo desetkrat več zaslug kakor marsikateri naših peerov. To kaže, kako se Slovence v Avstriji opoštuje in upošteva. Naše ljudstvo seveda ne spoznava tega, kakor še marsičesa drugega ne.

Zasedanje deželni zborov. — V torek je bil razglašen cesarski patent, s katerim se — izvzemši kranjski deželni zbor — sklicujejo vsi deželni zbori in sicer nižjeavstrijski na 19., moravski na 20., gornjeavstrijski, goriški, predarlski na 22., istrski na 27., češki, gališki, solnograški, štajerski in šleski na 29. decembra. Istrski deželni zbor je sklican v Pulj. Zadnje tri leta je zboroval v Kopru. Kakor znano, je Badeni že l. 1896. sklical istrski dež. zbor v Pulj namesto v Poreč, a Italijani so se temu odločno zoperstavili in odklonili zakonski načrt glede premestitve istrskega deželnega zbora in deželnega odbora v Pulj. Ker je vlada zdaj deželni zbor zopet sklicala v Pulj, se je najbrže mej njo in mej italijanskimi poslanci v tem vprašanju doseglo porazumljenje.

Imenovanje deželnih glavarjev. — Te dni je bilo razglašeno imenovanje novih deželnih glavarjev in njihovih namestnikov za tiste dežele, v katerih so se letos vršile deželno-zborske volitve. Za Štajersko je imenovan deželnim glavarjem grof Edvard Attems, njegovim namestnikom dr. Jurtela, za Koroško glavarjem grof Goëss, namestnikom dr. plem. Mettnitz, za Nižjeavstrijsko dež. maršalom prošt Schmolk, namestnikom Strobach, za Gorenjeavstrijsko glavarjem dr. Ebenhoch, namestnikom vit. Dierzer, za Moravsko glavarjem grof Vetter, namestnikom dr. Žaček. To so najvažnejša izmed teh imenovanj.

Državni zbor je šel na počitnice. Rešil je po dolgi razpravi krošnjarski zakon, glede katerega so vsi listi jedini, da ne zadobi veljave, ker je nemogoč, vrh tega je rešil zakon o terminski kupčiji na žitni borzi. To je ves uspeh dolzega zasedanja, za to delo se je izplačalo na tisoče in tisoče za dijete in druge stroške parlamenta. Pač klavern uspeh, zlasti ker so zastale jako važne gospodarske zadeve. V četrtek po-

poludne je prezident grof Vetter zaključil sejo in zasedanje poslanske zbornice. Državni zbor se je razšel, ne da bi bil rešil proračunski provizorij. Ministrski predsednik Körber je nameraval v posebnem govoru pojasniti, zakaj je vlada prisiljena zaključiti zasedanje državnega zbora in se poslužiti § 14. Körber je imel svoj govor pripravljen, a se je v zadnjem trenutku odločil, da ne govori, najbrž ker je spoznal, da bi s tem govorom nasprotje mej vlado in mej Čehi samo poostiril. Molče je izročil cesarsko odločbo prezidentu grofu Vetterju, ki je potem razglasil konec zasedanja. Začetkom včerajšnje seje je ministrski predsednik Körber odgovarjal na razne interpelacije; zlasti je obširno in vsestransko pojasnjeval proces Wallburg oziroma Staudinger, ki se je zvršil pri deželnem sodišču v Ljubljani. Potem je zbornica sprejela zakon o terminski kupčiji na borzi, kakor ga je odobrila gospodska zbornica, potem več predlogov o podporah po ujmah prizadetim okrajem in predlogo, s katero se cena živinske soli zniža od 10 kron na 6 kron. Potem so se poslanci razšli. Kdaj se zopet vidijo, je bržčas odvisno od uspeha ali neuspeha češko-nemške spravne akcije.

Balkanske zadeve. Ruska vlada je obelodanila velevažen komunité. V njem pravi, da se je na spomlad bati splošne vstaje v Macedoniji. Rusija je s podporo Avstrije pridobila Turčijo za gotove reforme v Macedoniji, a te se ne bodo mogle izvršiti, dokler bodo trajali nemiri. Zato je potrebno, da ponehajo agitacije macedonskih odborov, ki ne le, da niso dosegle svojega namena, nego odvrtaajo prebivalstvo od mirnega dela. Rusija stoji še danes na stališču, da je obsoditi vsak poskus slovanskih plemen, spremeniti z nasiljem položaj na Balkanu, za kakršnega jamči mednarodni dogovor. Bolgarski in srbski vladi svetuje, naj v lastnem interesu prepreči miru nevarno agitacijo. Izjava pravi: Carska vlada je opravičena pričakovati, da bodo slovanska plemena, ki se imajo za svojo svobodo in neodvisnost zahvaliti edinele ruskim žrtvam, tudi slušala njene nasvete. V zvezi s to znamenito izjavo ruske vlade je naznanilo, da pride ruski minister zunanjih del, grof Lambsdorff v nekaterih dnevih na Dunaj.

Nemčija. — V nedeljo zjutraj je nemški državni zbor sprejel novi carinski tarif. Vlada je ž njim zadovoljna in je vsled tega minolo nedeljo smatrati za velepomemben dan, za rojstni dan globokosežnega gospodarskega preobrata v Evropi.

Amerika. — Ker republika Venezuela neče plačati nekih obveznosti, sta Nemčija in Angleška uprizorili proti nji ekspedicijo. Nemci so potopili več venezulanskih ladij, kar je čin navadnega brigantstva. Nemci in Angleži so tudi bombardirali Puerto Callero. Zdaj se je pridružila Nemčiji in Angleški tudi Italija.

Osobni tarif na c. kr. državnih železnicah.

C. kr. železnično ravnateljstvo v Beljaku nas obvešča, da se vsled novo uvedenega davka na železnične vozne listke s koncem t. l. razveljavijo sedanji tarifi in z dne 1. januarjem l. 1903 uvedejo novi, koji udobivati so od dne 15. t. m. naprej pri c. kr. železničnih ravnateljstvih ali pri c. kr. postajnih uradih.

V koliko se novi tarif na naših kranjskih progah državne železnice oziroma na Ljubljano poviša, kažejo sledeči podatki: